

KORRALDUS

Keskkonnaloa väljastamise korralduse eelnõu

1. OTSUS

Tuginedes Kadarbiku Talu OÜ 07.06.2023 esitatud taotlusele, veeseaduse § 187 p 1, § 191 lg 1, keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 41 lg 1 p 1, haldusmenetluse seaduse § 53 lg 2 p 2, § 61 lg 1, keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 6 lg 2³, Keskkonnaamet otsustab:

1.1 Anda Kadarbiku Talu OÜ-le (registrikood: 14939347; aadress: Harju maakond, Saue vald, Tuula küla, Kadarbiku/1, 76618) tähtajatu keskkonnaluba nr KL-519605 pinnaveevõtuks Harju maakonnas Saue vallas Ääsmäe külas Maidla jõest (VEE1098300) Vesiheina, Kupra, Kauna ja Kesalille pinnaveehaaretega ning Voore kraavist (VEE1098400) Rabapõllu pinnaveehaardega;

1.2 Lubada Maidla jõe pinnaveehaaretest Vesiheina, Kupra, Kauna ja Kesalille võtta pinnavett 22 m³ ööpäevas, 2000 m³ II ja III kvartalis ning 4000 m³ aastas;

1.3 Lubada Voore kraavi pinnaveehaardest Rabapõllu võtta pinnavett 2000 m³ II ja III kvartalis ning 4000 m³ aastas;

1.4 Seada keskkonnaloale nr KL-519605 kõrvaltingimus nr 1: madalveeperioodil teostab Keskkonnaamet Maidla jõel kohtvaatluse pinnaveehaarete asukoha sobivuse kinnitamiseks ning juhul, kui keskkonnaloas nr KL-519605 nimetatud pinnaveehaarete asukohad ei vasta punktis 3.2.2.5 kehtestatud tingimusele, siis Keskkonnaamet vajadusel muudab loal pinnaveehaarete asukohti;

1.5 Määrata keskkonnaloale nr KL-519605 kõrvaltingimus nr 2: kui vee välja pumpamisel paljastub jõe põhi pinnaveehaardest allavoolu või ülesvoolu, siis tuleb vee välja pumpamine koheselt lõpetada;

1.6 Määrata keskkonnaloas nr KL-519605 kõrvaltingimus nr 3: kui keskkonnaloas nr KL-519605 lubatud tegevus avaldab mõju Maidla jõe seisundile, siis Keskkonnaametil on õigus muuta keskkonnaluba ja seada vastavalt olemasolevale teabele täiendavad seirenõuded või kehtestada täiendavad nõuded, mis vähendavad mõju veekogule;

1.7 Avalikustada keskkonnaloa nr KL-519605 andmise otsus ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded;

1.8 Korraldus jõustub selle teatavaks tegemisest Kadarbiku Talu OÜ-le.

Keskkonnaluba **KL-519605** on avalikult kättesaadav Keskkonnaameti keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS (edaspidi *KOTKAS*; <https://kotkas.envir.ee/>). Käesolev korraldus on

keskkonnaloa **KL-519605** lahutamatu osa.

2. ASJAOLUD

2.1 Keskkonnaloa taotluse läbi vaatamine

Kadarbiku Talu OÜ (registrikood: 14939347; aadress: Harju maakond, Saue vald, Tuula küla, Kadarbiku/1, 76618; edaspidi ka *ettevõte*) esitas 07.06.2023 Keskkonnaametile (edaspidi ka *loa andja*) keskkonnaloa taotluse nr T-KL/1019165 (registreeritud KOTKAS-s 07.06.2023 dokumendi nr DM-125053-1 all).

Keskkonnaamet kontrollis taotluse vastavust õigusaktides esitatud nõuetele keskkonnaseadustiku üldosa seaduse (edaspidi *KeÜS*) § 42, veeseaduse (edaspidi *VeeS*) § 190, keskkonnaministri 23.10.2019 määruse nr 56 „Keskkonnaloa taotlusele esitatavad täpsustavad nõuded ja loa andmise kord ning keskkonnaloa taotluse ja loa andmekoosseis“ § 1 ja 11. Keskkonnaamet palus 13.06.2023 kirjaga taotluses esinevad puudused kõrvaldada (registreeritud KOTKAS-s 13.06.2023 dokumendi nr DM-125053-2 all).

Nõuetekohane keskkonnaloa taotlus nr T-KL/1019165-2 (edaspidi *taotlus*) esitati 16.06.2023 (registreeritud KOTKAS-s 16.06.2023 dokumendi nr DM-125053-4 all). Taotlusele lisaks edastas 15.06.2023 Kadarbiku Talu OÜ kirjaga Põllumajandus- ja Toiduameti (edaspidi *PTA*) kooskõlastuse (registreeritud KOTKAS-s 15.06.2023 dokumendi nr DM-125053-3 all).

Kadarbiku Talu OÜ taotleb tähtajatut keskkonnaluba pinnavee võtmiseks Maidla jõest (keskkonnaregistri kood VEE1098300) neljast erinevast asukohast ning Voore kraavist (keskkonnaregistri kood VEE1098400) ühest asukohast arvestades, et ühes asukohas võetakse pinnavett 22 m³ ööpäevas nii II kui ka III kvartalis, mis teeb kokku 2000 m³ kvartalis ja 4000 m³ aastas. Seega soovitakse taotluse kohaselt Maidla jõest ja Voore kraavist võtta viiest asukohast kokku 110 m³ ööpäevas, 10 000 m³ kvartalis ja 20 000 m³ aastas. Veevõtu asukohtade koordinaadid ja seotud kinnistud taotluse kohaselt Harju maakonnas Saue vallas Ääsmäe külas on järgmised:

- X: 6567999, Y: 529824; Vesiheina kinnistu (katastritunnus 72704:002:0115; registriosa nr 7801802),
- X: 6567430, Y: 530423; Rabapõllu kinnistu (katastritunnus 72704:003:0389; registriosa nr 14551702),
- X: 6568438, Y: 529517; Kupra kinnistu (katastritunnus 72704:002:0725; registriosa nr 14551202),
- X: 6568905, Y: 529101; Kauna kinnistu (katastritunnus 72704:002:0113; registriosa nr 7801102)
- X: 6567697, Y: 529912; Kesalille kinnistu (katastritunnus 72704:002:0106; registriosa nr 7801302).

Riigilõivu seaduse § 136² kohaselt tuleb vee erikasutuse keskkonnaloa taotluse läbivaatamise eest tasuda riigilõivu 520 eurot. Riigilõiv on tasutud.

VeeS § 2 lg 2, § 191 lg 1 ja KeÜS § 41 lg 1 p 1 ja lg 5 kohaselt annab Keskkonnaamet vee erikasutuseks keskkonnaloa. VeeS § 187 p 1 alusel on veeluba kohustuslik, kui võetakse pinnavett enam kui 30 m³ ööpäevas. Keskkonnaloa taotluse menetlusele kohaldatakse KeÜS 5. peatüki ja haldusmenetluse seaduse (edaspidi *HMS*) sätteid, arvestades VeeS sätestatud erisusi.

Vastavalt KeÜS § 41 lg 5 annab keskkonnaloa Keskkonnaamet, seega on Keskkonnaametil kui loa andjal pädevus taotluse menetlemiseks ning veeloa andmise või andmisest keeldumise otsustamiseks.

2.2 Kehtivad keskkonnaload

Ettevõttel ei ole ühtegi kehtivat keskkonnaluba. Kadarbiku Talu OÜ-l omas keskkonnaluba nr L.VV.HA-150832 kehtivusega 01.06.2007-31.05.2012 pinnavee võtmiseks üle 30 m³ ööpäevas Keila jõest (keskkonnaregistri kood VEE1096100) ja Maidla jõest vajadusel köögiviljapõldude niisutamiseks mai-, juuni- ja juulikuus.

2.3. Keskkonnaloa taotluse ning otsuse eelnõu avalikustamine ning menetlusosaliste teavitamine

2.3.1 KeÜS § 43 lg 1 kohaselt edastab Keskkonnaamet keskkonnaloa taotluse keskkonnaotsuste infosüsteemi kaudu viivitamata pärast selle saamist kavandatava tegevuse asukoha järgsele kohaliku omavalitsuse üksusele teadmiseks. Keskkonnaotsuste infosüsteem KOTKAS edastas 07.06.2023 Kadarbiku Talu OÜ keskkonnaloa taotluse Saue Vallavalitsusele. KeÜS § 43 lg 2 kohaselt võib kohalik omavalitsus esitada kirjaliku arvamuse keskkonnaloa taotluse kohta kümne päeva jooksul taotluse saamisest arvates. Saue Vallavalitsus ei esitanud arvamust nõuetekohase keskkonnaloa taotluse kohta.

2.3.2 Keskkonnaamet teavitas 19.06.2023 loa taotlejat keskkonnaloa taotluse menetluse võtmisest (registreeritud KOTKAS-s 19.06.2023 kirja nr DM-125053-5 all). Keskkonnaamet küsis 19.06.2023 vastavalt KeÜS § 43 lg 2¹ Saue Vallavalitsuse arvamust keskkonnaloa taotluse kohta (registreeritud KOTKAS-s 19.06.2023 kirja nr DM-125053-6 all). KeÜS § 43 lg 2¹ järgi avatud menetluse korral on kohaliku omavalitsuse üksusel täiendav võimalus esitada kirjalik arvamus keskkonnaloa taotluse kohta 30 päeva jooksul taotluse nõuetekohaseks tunnistamisest arvates. Tulenevalt eelnevast palus Keskkonnaamet Saue Vallavalitsusel esitada oma kirjalik arvamus hiljemalt 30 päeva jooksul materjalide saamisest arvates. Saue Vallavalitsus esitas 19.07.2023 keskkonnaloa taotluse kohta arvamuse (registreeritud KOTKAS-s 19.07.2023 kirja nr DM-125053-10 all) nõustudes Kadarbiku Talu OÜ-le keskkonnaloa andmisega pinnavee võtmiseks Maidla jõest, kuid tingimusega, mida on täpsemalt käsitletud ptk 2.4.

2.3.3 KeÜS § 46 lõike 1 kohaselt teavitab loa andja keskkonnaloa muutmise taotluse esitamisest isikut, kelle õigusi keskkonnaloa andmisega või selle andmisest keeldumisega võidakse rikkuda või kelle kohustusi puudutada, sh kavandatava tegevuse asukoha kinnisasjaga piirneva kinnisasja omanikku. Loa andja teavitas PTA-d ning piirinaabreid 19.06.2023 keskkonnaloa taotluse menetluse võtmisest kirjaga nr DM-125053-7 (KeÜS 46 lg 1 p 1). PTA vastas

26.06.2023 e-kirjaga, et nende kooskõlastus on vajalik vaid juhul, kui Maidla jõest veevõtmisega kaasneb jõe paisutamine (registreeritud KOTKAS-s 27.06.2023 dokumendi nr DM-125053-8 all).

2.3.4 Taotlusele esitas 04.07.2023 arvamuse piirinaaber Toomas Tomberg (registreeritud KOTKAS-s 05.07.2023 dokumendi nr DM-125053-9 all) tehes ettepaneku, et ettevõtte võiks Maidla jõge taastada. Ettepanekut täpsemalt käsitletud ptk 2.4.

2.3.5 Keskkonnaamet edastas 19.07.2023 taotlusele laekunud arvamused Kadarbiku Talu OÜ-le (registreeritud KOTKAS-s 27.07.2023 dokumendi nr DM-125053-11 all).

2.3.6 Ettevõtte vastas taotlusele laekunud arvamustele 25.07.2023 kirjaga (registreeritud KOTKAS-s 27.07.2023 dokumendi nr DM-125053-12 all). Vastus täpsemalt toodud ptk 2.4.

2.3.7 Loa andja teavitas 19.06.2023 avalikkust keskkonnaloa menetluse algatamisest väljaandes Ametlikud Teadaanded. Tulenevalt ettevõtte keskkonnaloa taotluses kavandatava tegevusega kaasneva keskkonnariski või keskkonnahäiringu vähesusest ja piisava avaliku huvi puudumisest, ei avaldata teadet kohalikus või maakondlikus ajalehes. Keskkonnaloa taotluse avalikustamise käigus keskkonnaloa taotluse kohta ettepanekuid ega vastuväiteid ei esitatud.

2.3.8 Vastavalt keskkonnaministri 23.10.2019 määruse nr 56 „Keskkonnaloa taotlusele esitatavad täpsustavad nõuded ja loa andmise kord ning keskkonnaloa taotluse ja loa andmekoosseis“ § 1 lg 2, arvestades taotletava tegevuse ja tegevuskoha iseärasusi, võib loa andja nõuda keskkonnaloa taotlejalt täiendavaid andmeid ja dokumente. Keskkonnaamet palus ettevõttel esitada tähtajaga 10.11.2023 täiendavate lisaandmetena ekspertarvamus hindamaks taotletava tegevuse mõju veerežiimile ning jõforelli elupaigale Maidla jões (registreeritud KOTKAS-s 11.08.2023 dokumendi nr DM-125053-13 all). Keskkonnaloa menetlus peatub kuni lisaandmete esitamise ajani (KeÜS § 49 lg 1¹).

2.3.9 Kadarbiku Talu OÜ saatis 09.11.2023 avalduse lisateabe esitamise tähtaja pikendamiseks kuni 19.11.2023 (registreeritud KOTKAS-s 09.11.2023 dokumendi nr DM-125053-14 all). Keskkonnaamet pikendas lisateabe esitamise tähtaega kuni 19.11.2023 (registreeritud KOTKAS-s 13.11.2023 dokumendi nr DM-125053-15 all).

2.3.10 Ettevõtte esitas 16.11.2023 vastuskirja, et loobuvad ekspertarvamuse esitamisest (registreeritud KOTKAS-s 16.11.2023 dokumendi nr DM-125053-16 all) rõhutades: *Kahjuks ei ole meie võimuses leida pädevat ihtioloogi, kes annaks hinnangu forellide kohta. Oleme antud piirkonnas tegutsenud 1996 aastast ja ei ole täheldanud, et meie tegevus forelle oleks kahjustanud.*

2.3.11 Keskkonnaamet saatis 17.11.2023 ettevõttele kirja selgitades ekspertarvamuse koostamise olulisust (registreeritud KOTKAS-s 17.11.2023 dokumendi nr DM-125053-17 all). Ettevõtte nõustus 27.11.2023 kirjaga (registreeritud KOTKAS-s 27.11.2023 dokumendi nr DM-125053-18 all) ekspertarvamuse esitamisega paludes tähtaega pikendada kahe kuu võrra. Keskkonnaamet nõustus ekspertarvamuse esitamiseks tähtaja pikendamiseks kuni 29.01.2024 (registreeritud KOTKAS-s 29.11.2024 dokumendi nr DM-125053-19 all). Vastavalt KeÜS § 49

lg 1¹ keskkonnaloa menetlus peatus.

2.3.12 Keskkonnaamet saatis ettevõttele 05.02.2024 kirja lisateabe esitamise tähtaja meelde tuletamiseks (registreeritud KOTKAS-s 08.02.2024 dokumendi nr DM-125053-20 all).

2.3.13 Kadarbiku Talu OÜ esitas 08.02.2024 eksperthinnangu koos omapoolse seisukohaga (registreeritud KOTKAS-s 08.02.2024 dokumendi nr DM-125053-21 all).

2.3.14 Lähtuvalt eksperthinnangus toodust palus Keskkonnaamet 13.02.2024 kirjaga lisateavet (registreeritud KOTKAS-s 13.02.2024 dokumendi nr DM-125053-22 all). Vastavalt KeÜS § 49 lg 1¹ keskkonnaloa menetlus peatus.

2.3.15 Ettevõtte esitas lisateabe 19.02.2024 kirjaga (registreeritud KOTKAS-s 04.03.2024 dokumendi nr DM-125053-23 all).

2.4. Taotlusele laekunud arvamused

Allpool on esitatud Keskkonnaametile laekunud arvamused/küsimused taotluse osas koos Kadarbiku Talu OÜ lisaselgitustega ja Keskkonnaameti kommentaaridega.

Saue Vallavalitsus 19.07.2023 arvamus

2.4.1 Saue vallavalitsus nõustub Kadarbiku Talu OÜ-le keskkonnaloa andmisega vee erikasutusloana tingimusel, et sademevee ärajuhtimis- ning reovee/heitvee puhastussüsteemid kaasajastatakse enne keskkonnaloa väljastamist.

Taotleja selgituste kohaselt oli varasemalt antud objekti juurde ehitatud pumbajaam, kust vett pumbati trassi põldude kastmiseks ning Saue Vallavalitsuse nõudmised ei puuduta kuidagi taotletavat tegevust – kastmisvee kasutamine. Sellega seoses ettevõtte ei näe kohustust tellida sademevee ärajuhtimis- ning reovee/heitvee puhastussüsteemide kaasajastamist.

Keskkonnaamet selgitab, et taotlusel täidetud vorm 4.2.3 sisaldab infot, kuhu juhitakse Maidla jõest võetud pinnavesi. Veeseaduse (edaspidi *VeeS*) § 119 p 3 kohaselt on veekaitsevööndis, mis Maidla jõel on 10 m ulatusega, keelatud maaharimine, väetise ja reoveesette kasutamine ning sõnnikuhoidla ja -auna paigaldamine. Kadarbiku Talu OÜ haritavad põllumaa osad asuvad Maidla jõe veepiirist kaugemal. Põldudele on rajatud kuivendussüsteemid, mille kaudu juhitakse maapinna seest liigvesi tagasi kraavidesse, sealhulgas Voore kraavi ja Maidla jõkke, mis on mõlemad maaparandussüsteemi eesvoolud. Sademeveest vabanemiseks kasutatavaid looduslähedasi lahendusi, nagu rohealaid, viibetiike, vihmaedasi, imbkraave ja muid lahendusi, mis võimaldavad sademeveest vabaneda eelkõige maastikukujundamise kaudu, vältides sademevee reostumist, ei käsitata sademevee suublasse juhtimisena käesoleva seaduse tähenduses (*VeeS* § 129 lg 3).

2.4.2 Taotluses ei kajastata potentsiaalseid keskkonnamõjusid. Veeseaduse § 31 lg 1 punktis 3

on sätestanud soodustada vee kestlikku kasutamist ning tagada pinnaveevarude pikaajaline kaitse ja piisav veevarustus. Veeseaduse § 32 lõige 1 sätestab pinnavee kaitse eesmärgina tagada pinnaveekogumi hea seisund, mis tähendab § 33 lõike 1 kohaselt pinnaveekogumite ökoloogilise ja keemilise seisundi halvenemise vältimist. ... Keskkonnaportaali andmestikus puudub info Maidla jõe valgala veevarude kohta, samuti ei ole sellekohaseid täpsustavaid andmeid ja/või uuringuid keskkonnaloa taotluses. Saue Vallavalitsus soovib, et ettevõtte täiendaks keskkonnaloa taotlust veevarude säilivuse ja võimaliku reostusohu osas ning teeme ettepaneku, et viidaks läbi keskkonnamõjude hindamine, mis kajastaks endas informatsiooni jõe veevarude ja nende säilimise kohta ning hõlmaks endas ka põuaperioodi.

Keskkonnaamet selgitab, et pinnavee võtmisega kaasnevate mõjude hindamiseks Maidla jõe seisundile, veevarudele ning vee-elustikule palus Keskkonnaamet ettevõttel esitada eksperthinnang, mis on käsitletud ptk 3.2.2. Keskkonnamõju hindamise vajalikkus on käsitletud ptk 3.1.

2.4.3 Lisaks on ettevõtte oma taotluses kirjutanud, et 2019. aasta seisuga on Maidla jõe vee koondseisund ja ökoloogiline seisund kesine ning keemiline seisund hea, kuid puudub viide kasutatud andmete päritolule, mis ei lase kinnitada nende õigsust.

Keskkonnaamet selgitab, et Maidla jõe seisundi hinnang pärineb dokumendist, mis on Keskkonnaministeeriumi poolt kinnitatud 07.10.2022 käskkirjaga nr 1-2/22/357 „Perioodi 2022-2027 veemajanduskavade ja meetmeprogrammi kinnitamine“. Täpsemalt käsitletud ptk 3.2.3.

Piirinaaber Toomas Tomberg 04.07.2023 arvamus

2.4.4 Oleme huvitatud, et Maidla jõgi taastatakse. Jõgi on väga kokku kuivanud, kõrkjaid täis ja kui sealt veel vett välja pumbatakse, siis kardame, et jõgi kaob- hävineb ja oleme mures, et ka kaevud võivad kuivaks jääda. Teeme ettepaneku et võiks kaasvalt vee kasutusele olla huvitatud jõe taastamisest.

Keskkonnaamet selgitab, et Maidla jõel 15.07.2020 kuni 01.08.2020 viidi läbi hüdro-morfoloogilised väliuuringud, mille tulemuste põhjal koostati SA Keskkonnainvesteeringute Keskuse kalandus programmi projekti nr 16075 „Jõeforelli asurkondade ja elupaikade inventuur Pedja ja Keila jõestikes“^[1] aruanne (edaspidi *projekti nr 16075 aruanne*). Koostatud projekti nr 16075 aruande kohaselt on Maidla jõgi muutunud oluliseks jõeforelli sigimis- ja noorjarkude kasvualaks ning leiti, et edaspidi tuleks hoiduda Maidla jões kõigist melioratsiooni- ehk maaparandustöödest. Keskkonnaameti hinnangul kunagi sirgeks kaevatud Maidla jõe alamjooksul nähtub, et jõgi püüab oma looduslikku looklevust taastada, seetõttu jõe servadesse kuhjuvatele setetele kasvab veekogule iseloomulik taimestik. Ajalooliste kaardiandmetega on võimalik tutvuda Maa-ameti kaardirakenduse lehel^[2].

^[1] <https://kliimaministeerium.ee/elurikkus-keskkonnakaitse/kalandus/uuringud-ja-aruaanded>

^[2] <https://xgis.maaamet.ee/xgis2/page/app/ajalooline>

3. KAALUTLUSED

HMS § 54 kohaselt on haldusakt õiguspärane, kui ta on antud pädeva haldusorgani poolt andmise hetkel kehtiva õiguse alusel ja sellega kooskõlas, proportsionaalne, kaalutlusvigadeta ning vastab vorminõuetele. Keskkonnaamet lähtus keskkonnaloa andmisel HMS § 5 lg 2, mille kohaselt tuleb haldusmenetlus läbi viia eesmärgipäraselt, efektiivselt, samuti võimalikult lihtsalt ja kiirelt, vältides üleliigseid kulutusi ja ebameeldivusi isikutele.

3.1 Keskkonnamõtjude hindamise vajalikkuse üle otsustamine

Keskkonnamõtju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (edaspidi *KeHJS*) § 6 lõikes 1 nimetatud tegevuse korral algatatakse kavandatava tegevuse keskkonnamõtju hindamine (edaspidi *KMH*) selle vajadust põhjendamata. *KeHJS* § 6¹ lõike 3, § 11 lõigete 2 ja 4 kohaselt tuleb *KeHJS* § 6 lõikes 2 nimetatud valdkondade tegevuse ja *KeHJS* § 6 lõikes 2¹ viidatud tegevuse korral anda eelhindang ja otsustada *KMH* algatamise või algatamata jätmise üle. *KeHJS* § 6 lõike 2 loetelu on *KeHJS* § 6 lõike 4 alusel täpsustatud Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määrusega nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõtju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ (edaspidi *määrus nr 224*).

Kadarbiku Talu OÜ taotletav tegevus ei kuulu *KeHJS* § 6 lõikes 1 nimetatud tegevuste nimistusse. Ettevõtte taotletav tegevus kuulub *KeHJS* § 6 lõike 2 punktis 18 nimetatud valdkonda, kuid ei ole nimetatud määruses nr 224.

Lähtudes eelnevast ei ole *KMH* kohustuslik, samuti ei ole vaja anda eelhindangut vastavalt *KeHJS* § 6 lõikele 2³ ega kaaluda *KMH* vajalikkust. *KeHJS* § 6¹ lõike 4 kohaselt ei pidanud Kadarbiku Talu OÜ Keskkonnaametile esitada *KeHJS* § 6¹ lõikes 1 nimetatud teavet, kuna eelhindangut ei anta vastavalt *KeHJS* § 6 lõikele 2³.

3.2 Vee erikasutus

3.2.1 Pinnaveehaarded

3.2.1.1 Kadarbiku Talu OÜ võtab Maidla jõest ja Voore kraavist pinnavett põllumaadel taimede kastmiseks. Kokku on ettevõttel kasutusel 725 ha maad, millest omandis on 250 ha. Köögivilja kasvatatakse kokku 212 ha. Kasvatame 115 ha porgandit, 16 ha peeti, 55 ha kapsast, 20 ha brokolit ja lillkapsast, 6 ha nuikapsast. Köögivilja kasvatamine on otseselt seotud ilmastikuga ja see mõjutab saagikust. Köögivilja vajab kasvuks vett ja seetõttu kasutatakse jõevett põllukultuuride kastmiseks.

3.2.1.2 Maidla jõgi on Keila jõe alamjooksu vasakpoolne lisajõgi. Keskkonnaregistri andmetel on Maidla jõe pikkuseks 23,1 km ja valgalaks 67,2 km², tegemist on heledaveelise ja vähese orgaanilise aine sisaldusega jõega. Jõgi voolab ülemjooksul Raplamaal Kohila vallas ning alamjooksul Harjumaal Saue vallas. Maidla jõgi on kogu pikkuses sirgendatud ja süvendatud. Maidla jõgi on allikatoiteline vooluveekogu, kusjuures jõe veevarud tuginevad põhilises osas Sutlema piirkonnas avalduvatele karstiaallikatele.

Projekti nr 16075 aruandes on kirjeldatud Maidla jõel 15.07.2020 kuni 01.08.2020 läbi viidud hüdro-morfoloogilised väliuringud, mille käigus uuriti jõge 16,2 km ulatuses, suudmest kuni Sutlema allikatiigini. Viidi läbi katsepüügid forelli noorjärkude asustustiheduse määramiseks 18. ja 19. augustil 2020. aastal. Uuringute tulemuste põhjal on jõeforellile Maidla jões nii temperatuuri- kui ka hapnikurežiim igati sobivad, parimad elupaigad vee-elustikule leiduvad Maidla jõe lõigul 8...12 km suudmest. Veevaesel suvel võib tekkida mõningaid probleeme Ääsmäe lõigul (2...6 km suudmest), kuid valdavalt ei ole see forellile elupaigaliselt eelistatud jõeosa. Keskkonnaamet märgib, et Kadarbiku Talu OÜ põllumaad asuvad viimati nimetatud jõe osa piires. Maidla jõe lõigul 2,3...5,2 km suudmest on jõgi monotoonse ilmega magistraalkraav, mida iseloomustab väga väike lang. Ääsmäe põldude vahel voolates on jõe kaldad enamasti lauslagedad ning säng taimestikurohke. Üldjoontes on jõeosa forellile elupaigaliselt vähesobiv. Samas leidub lõigul sügavamaid piirkondi, kus veesammas küündib ka madalvee ajal 1 m ringi või isegi rohkem.

3.2.1.3 Keskkonnaregistriandmetel on Voore kraav 4,9 km pikk ning valgala suurus 6,8 km². Kraav suubub paremalt kaldalt Maidla jõe alamjooksule, 4,6 km kaugusel Keila jõest.

3.2.1.4 Pinnaveehaarete asukoha koordinaate on keskkonnaloaga nr KL-519605 täpsustatud, et veevõtukoht oleks veekogule märgitud. Taotlusel on ühe veevõtukohana märgitud Voore kraav, kuid asukoha koordinaadid olid märgitud Maidla jõele. Keskkonnaamet küsis 13.02.2024 lisateabe kirjaga, kas ettevõtte soovib ühte veevõttu kohta Voore kraavile ning ettevõtte nõustus 19.02.2024 kirjaga.

Keskkonnaamet lubab keskkonnaloal nr KL-519605 pinnavee võtmist Harju maakonnas Saue vallas Ääsmäe külas Maidla jõel pinnaveehaaretega Vesiheina (X: 6567998; Y: 529816), Kupra (X: 6568442; Y: 529534), Kauna (X: 6568899; Y: 529094) ja Kesalille (X: 6567695; Y: 529906) ning Voore kraavist pinnaveehaardega Rabapõllu (X: 6567729; Y: 530816).

3.2.2 Pinnaveehaaretest võetava vee kogus

3.2.2.1 Pinnavee võtmine toimub pumbaga, mis töötab traktori jõul. Pumba tootlikkus on mootori 3000 pööret/minutis korral 1600 l/min ehk 96 m³/h 10 bar juures. Kastmiseks pinnavee võtmine ei toimu 5 punktis korraga. Maidla jõest ja Voore kraavist on valitud erinevad veevõtu kohad, et neid kasutada erinevatel aegadel. Kastetakse ainult öösel ja ühest punktist korraga. Kastmise vajaduse vähendamiseks kasutatakse põllul katteloore.

Keskkonnaameti poolt Kadarbiku Talu OÜ-le antud keskkonnaloal nr KL-519605 Maidla jõe ja Voore kraavi pinnaveehaaretest pinnavee võtmise kogust arvestatakse pumba tootlikkuse ja selle töötamise aja järgi.

3.2.2.2 Taotluse kohaselt soovitakse pinnavett võtta ühest veehaardest 22 m³ ööpäevas nii II kui ka III kvartalis, mis teeb kokku 2000 m³ kvartalis ja 4000 m³ aastas. Seega kokku soovitakse

pinnaveet juurviljade kastmiseks võtta viiest veehaardest 110 m³ ööpäevas, 10 000 m³ II ja III kvartalis ning 20 000 m³ aastas.

3.2.2.3 Kadarbiku Talu OÜ esitas 08.02.2024 kirjaga jaanuaris 2024. a Rein Järvekülj koostatud eksperthinnangu „Niisutusveevõtu võimalused Maidla jõest ja Voore kraavist. Ihtüoloogiline eksperthinnang“ (edaspidi *eksperthinnang*). Eksperthinnangu kohaselt Voore kraavist pinnavee võtmise veekogule mõju ei avalda.

3.2.2.4 Eksperthinnangu kohaselt Maidla jõest pinnavee võtmisel veerikastel suvedel, kui tavapärase vooluhulk on ≥ 100 l/s, ning keskmise veerikkusega suvedel, kui vooluhulk on 40 ... 80 l/s, mõju Maidla jõele puudub või on vähene. Kuid veevaestel suvedel, kui vooluhulk on ca 20 l/s, on taimede kastmisvajadus kõige suurem ning seetõttu võib põuaperioodidel lühiajalise veevõtu kogus olla suurem kui on jõe looduslik äravool. Jõe päris kuivaks jäämist see kaasa ilmselt ei tooks, sest veevõtt planeeritakse üldjuhul kohtadesse, kus veetäide on suurem. See tagab teatud puhvri. Kuid veevõtuga kaasnev häire võib olla olulise negatiivse mõjuga nii kalastiku kui põhjaloomastiku jaoks. Seda mitte ainult veevõtu kohas, vaid ka kogu veevõtu kohast allavoolu jäävas jõeosas kuni suudmeni välja.

3.2.2.5 Seega eksperthinnangu kohaselt peavad võimalikud veevõtu kohad Maidla jões asuma väikese languga jõelõikudes, võimalikult suure veetäitega kohtades. Projekti nr 16075 aruandes on välja toodud, et Maidla jõe alamjooksu suudmepoolsel 5 kilomeetril on jõe lang tagasihoidlik ning sellel lõigul leidub sügavamaid piirkondi, kus veesammas küündib ka madalvee ajal 1 m ringi või isegi rohkem.

3.2.2.6 Eksperthinnangus on toodud tingimus, et Maidla jões sobivate veevõtu kohtade välja valimine peab toimuma madalveeperioodil (üldjuhul saabub juuni I poolel) ihtüoloogi osalusel.

Eelnevast lähtuvalt seab Keskkonnaamet keskkonnaloal nr KL-519605 kõrvaltingimuse nr 1: madalveeperioodil teostab Keskkonnaamet Maidla jõel kohtvaatluse pinnaveehaarete asukoha sobivuse kinnitamiseks ning juhul, kui keskkonnaloas nr KL-519605 nimetatud pinnaveehaarete asukohad ei vasta punktis 3.2.2.5 kehtestatud tingimusele, siis Keskkonnaamet vajadusel muudab loal pinnaveehaarete asukohti. Vajadusel Keskkonnaameti nõudmisel tuleb kaasata ka pädev ihtüoloog.

3.2.2.7 Eksperthinnangus on võetava pinnavee kogust Maidla jõest kirjeldatud järgnevalt: *Veevõtt on kavas traktorile integreeritud hüdropumbaga, mille tootlus on kuni 27 l/s (1,6 m³/min). Veevõtt on lühiajaline (korraka kestus <5 min), kuid aeg-ajalt korduv (eeldatavalt ühest veevõtukohast mitte sagedamini kui kord päevas).*

Taotluse kohaselt soovitakse Maidla jõest ühest pinnaveehaardest võtta vett koguses 22 m³ ööpäevas. Keskkonnaamet selgitab, et juhul kui pinnaveet võtta korraka kuni 5 minutit, siis ammutatav veekogus on 8 m³, mis on taotluses soovitud kogusest 2,75 korda väiksem.

3.2.2.8 Eksperthinnanguga koos esitas 08.02.2024 kirjaga Kadarbiku Talu OÜ omapoolsed

seisukohad, kus tuuakse välja, et Maidla jõgi lõigus Ääsmäe küla kuni Maidla küla on eelkõige maaparandussüsteemi eesvool ehk kuivenduskraav, mille eesmärk on rabast ja põldudelt kuivendussüsteemidega liigvee ära juhtimine. Jõe selles lõigus sõltub veetase suuresti sademetest ja aastaajast. Ettevõtte rõhutab, et on juurvilju kasvatanud 30 aastat ning on ka varasemalt Maidla jõest kastmisvett võtnud. Kadarbiku Talu OÜ omas keskkonnaluba nr L.VV.HA-150832 kehtivusega 01.06.2007-31.05.2012 pinnavee võtmiseks üle 30 m³ ööpäevas. Lisaks tuuakse välja, et Maidla jõel on suureks probleemiks koprad ja kopratammid, mida ettevõtte võimaluste piires lammutab, et tagada vaba vee vool. Samuti rõhutab ettevõtte, et kastetakse nii vähe kui võimalik, kastetakse vaid varast köögivilja ja vee aurustumise vähendamiseks kasutatakse nendel põldudel katteloori.

3.2.2.9 Eelnevast lähtuvalt ning arvestades asjaoludega, et pinnaveehaarde kohtades on jões veesammas vähemalt 1 m sügav ning eksperthinnang ei välista Maidla jõest ühest pinnaveehaardest vee võtmist taotluses esitatud koguses 22 m³ ööpäevas, nõustub Keskkonnaamet keskkonnaloas nr KL-519605 Maidla jõe pinnaveehaardetest Vesiheina, Kupra, Kauna ja Kesalille veevõtuga kogustes kuni 22 m³ ööpäevas, 2000 m³ II ja III kvartalis ning 4000 m³ aastas.

Arvestades eksperthinnangus toodud asjaolu, et Voore kraavist pinnavee võtmine veekogule mõju ei avalda, kehtestab Keskkonnaamet keskkonnaloas nr KL-519605 Voore kraavi pinnaveehaardest Rabapõllu pinnavee võtu koguseks 2000 m³ II ja III kvartalis ning 4000 m³ aastas.

3.2.2.10 Arvestades eksperthinnangus toodud asjaolu, et põuaperioodidel võib lühiajalise veevõtu kogus olla suurem kui on jõe looduslik äravool, siis Keskkonnaamet määrab keskkonnaloale nr KL-519605 kõrvaltingimuse nr 2: Kui vee välja pumpamisel paljastub jõe põhi pinnaveehaardest allavoolu või ülesvoolu, siis tuleb vee välja pumpamine koheselt lõpetada.

3.2.2.11 Eelnevatest asjaoludest lähtuvalt kehtestab Keskkonnaamet keskkonnaloas nr KL-519605 kõrvaltingimuse nr 3: kui keskkonnaloas nr KL-519605 lubatud tegevus avaldab mõju Maidla jõe seisundile, siis Keskkonnaametil on õigus muuta keskkonnaluba ja seada vastavalt olemasolevale teabele täiendavad seirenõuded või kehtestada täiendavad nõuded, mis vähendavad mõju veekogule.

3.2.3 Kaalutlus veemajanduskava rakendamiseks

Euroopa Liidu veepoliitika raamdirektiivi (200/60/EÜ) alusel on kõikidel liikmesriikidel kohustus iga valgalapiirkonna ehk vesikonna jaoks koostada veemajanduskava (edaspidi ka VMK). Veemajanduskava on koondokument, mis sisaldab veemajandusalaseid eesmärke, pinna- ja põhjavee asukoha ning seisundi kirjeldust, kokkuvõtet pinna- ja põhjavee seire programmidest ning pinna- ja põhjavee seisundi parandamise meetmeid.

Keskkonnaministri 07.10.2022 käskkirjaga nr 357 „Veemajanduskavad ja meetmeprogramm

lisadega“ (2022-2027) on kinnitatud Lääne-Eesti vesikonna veemajanduskava (edaspidi *VMK*) 2022-2027[1] vee kaitse ja kasutamise abinõude planeerimiseks. VMK on koonddokument, mis sisaldab veemajandusalaseid eesmärke, pinna- ja põhjavee asukoha ning seisundi kirjeldust, kokkuvõtet pinna- ja põhjavee seire programmide ning pinna- ja põhjavee seisundi parandamise meetmeid. VMK alusel oli Maidla jõe koondseisund 2019. a. kesine, kusjuures keemiline seisund oli hea ja ökoloogiline seisund kesine.

Veemajanduskomisjonile esitatud seletuskirja lisatabel Eesti pinnaveekogumite seisundi 2022. a. vahehindangu kohta „Eesti pinnaveekogumite seisundi 2022. aasta ajakohastatud vahehindang“ kohaselt oli Maidla jõe koondseisund 2022. a. kesine, põhjuseks paisrajatised ja jõesäangi muutmine. Ökoloogilise seisundi mittehea põhjusena toodi välja forelli väga kõrge arvukus, mistõttu teised väiksemad ja vähearvukalt esinevad liigid seireloigus puudusid või neid ei saadud püügil. Looduslike mõjuteguritena, mis võivad veekogumi tundlikkust suurendada või seisundihinnangut negatiivselt mõjutada, nimetati aruandes Maidla jõel leiduvad koprapaisud ja jõe toitumine karstiallikatest.

Veepoliitika raamdirektiivis kehtestatud tegevusraamistik seab veekaitse põhieesmärgiks kõikide vete (pinnavee, sh rannikuvee, ja põhjavee) hea seisundi saavutamise. Pinnavee kaitse eesmärk on pinnaveekogumite vähemalt hea seisund (VeeS § 32 lg 1).

VeeS § 31 lg 1 sätestab veekaitse üldised eesmärgid, sealhulgas vähendada inimtegevuse mõju veekeskkonnale ja vältida veeökosüsteemide, nendest sõltuvate maismaaökosüsteemide ja märgalade seisundi halvenemist ning parandada nende seisundit. VeeS § 43 lg 1 kohaselt koostatakse veekaitse eesmärkide saavutamiseks iga vesikonna veemajanduskava, milles kavandatakse vesikonna vee kasutamine ja kaitse. Vee kaitse ja kasutamise abinõude planeerimiseks on iga vesikonna kohta koostatud seisundiklasside alusel veemajanduskavad ning nende juurde meetmeprogramm (edaspidi *meetmeprogramm*), mis on veemajanduskavade lahutamatu osa.

VMK meetmeprogrammi lisa 1[2] on esitatud vee kasutamise ja kaitse meetmed, et saavutada pinna- ja põhjavee ning kaitset vajavate alade keskkonnaeesmärgid. Meetmeprogramm on aluseks detailsemale meetmeprogrammi rakendamise tegevuskavale. Meetmeprogrammi rakendamise tegevuskava koostamist korraldab ja selle elluviimist jälgib Keskkonnaamet, kuid meetmete rakendamine on kõigi veekasutust ja vete seisundit mõjutavate osapoolte ülesandeks.

Veemajanduskava 2022–2027 meetmeprogrammi Lisas 1 ei ole Maidla jõe veekogumile (keskkonnaregistri kood 1098300_1) meetmeid planeeritud.

Voore kraavi seisundit VMK-s hinnatud ei ole.

3.3 Nõuded teabe esitamiseks

KeÜS § 40¹ lg 1 p 1 kohaselt on KOTKAS andmekogu, mille eesmärk on lihtsustada keskkonnalubade taotlemist ja menetlemist, loaga seotud seire-, aruandlus- ja muude kohustuste

täitmist ning kogutud andmete säilitamist, kasutamist ja kättesaadavust. Keskkonnaministri 29.06.2017 määruse nr 20 „Keskkonnaotsuste infosüsteemi asutamine ja andmekogu pidamise põhimäärus“ (edaspidi *määrus nr 20*) § 7 lg 1 p 2 kohaselt kantakse andmekogusse keskkonnanaloo taotlustega, keskkonnanalubade, keskkonnakasutuse aruannete ja keskkonnanalubade alusel tehtava seirega seotud andmed. Keskkonnanalooaga seotud keskkonnaseire andmed on keskkonnanaloo osa. Keskkonnanaluba väljastatakse keskkonnaotsuste süsteemis KOTKAS ja seega säilitatakse looga seotud kohustuste ja seire andmed KOTKAS-s.

KeTS § 33³ lg 1 järgi esitab KeTS § 31 lg 1 nimetatud isik keskkonnatasu deklaratsioonis keskkonnatasu arvutuse. KeTS § 33³ lg 3 alusel on keskkonnatasu deklaratsiooni vorm ja täitmise kord kehtestatud keskkonnaministri 05.04.2011 määrusega nr 22 „Keskkonnatasu deklaratsiooni vormid ja täitmise kord ning maavara kaevandamise mahu aruandele esitatavad nõuded, aruande vorm ja esitamise kord“. Keskkonnatasu deklaratsioon esitatakse KeTS-s märgitud tähtajaks ja mahus.

Keskkonnatasu tuleb maksta Maksu- ja Tolliameti poolt avatud ettemaksukontole kvartalile järgneva kuu 17. kuupäevaks. Ettemaksukontolt maha arvestamine toimub automaatselt kohustuse tähtaja saabudes. Keskkonnatasu arvutused tuleb esitada ka juhul, kui keskkonnakasutust ei ole realselt toimunud.

VeeS § 195 lg 3 sätestab veekasutaja kohustuse esitada üks kord aastas veekasutuse aruanne, mis tuleb täita vastavalt keskkonnaministri 16.01.2020 määruses nr 6 „Veekasutuse aruande täpsustatud andmekoosseis ja aruande esitamise kord“ esitatud nõuetele.

Kui seire tulemusel või muul viisil selgub, et keskkonnanalooaga lubatud tegevusega kaasneb keskkonnanahäire või oluline keskkonnanahäire, võib Keskkonnaamet KeÜS § 59 lg 1 p 2 alusel alata keskkonnanaloo muutmise menetluse, et seada täiendavaid tingimusi või piiranguid. Täiendavalt on Keskkonnaametil KeÜS § 62 lg 2 p 2 alusel õigus keskkonnanaluba kehtetuks tunnistada juhul, kui loa omaja ei täida looga või õigusaktiga sätestatud nõudeid.

3.4 Keskkonnanaloo kehtivus

Kadarbiku Talu OÜ taotleb tähtajatut keskkonnanaluba. Veeluba on tähtajatult, välja arvatud juhul, kui vee erikasutus on ühekordne (VeeS § 189 lg 1 p 2) ja seega antakse veeluba tegevuse kestuse ajaks (VeeS § 189 lg 2). **Eeltoodust tulenevalt annab Keskkonnaamet keskkonnanaloo nr KL-519605 tähtajatult.**

3.5 Ettepanekute ja vastuväidete kaalumise

Arvamusi ja vastuväiteid keskkonnanaloo eelnõudele *esitati/ei esitatud*.

3.6 Otsekohalduvad nõuded

Keskkonnanalooaga kaasnevad käitajal seadusandlusest tulenevad õigused ja kohustused. Ettevõtte

peab järgima VeeS, KeÜS ja teistes seadustes ja nende alamaktides kajastatud nõudeid ning kohustusi. Keskkonnaamet on seisukohal, et seadusandlusest tulenevaid nõudeid ei ole 6(7) otstarbekas kanda keskkonnaloale. Olulisemad keskkonnavalased kohustused loa omajale on toodud Keskkonnaameti kodulehel rubriigis „Keskkonnakaitseloa omaja meelespea“. Kohustused on leitavad Keskkonnaameti kodulehe aadressilt: <https://keskkonnaamet.ee/keskkonnakasutus-keskkonnatasu/keskkonnakaitseloa/loa-omaja-meelespea>

[1] <https://envir.ee/veemajanduskavad-2022-2027#veemajanduskavade-do>

[2] <https://kliimaministeerium.ee/veemajanduskavad-2022-2027#meetmeprogrammi-doku> .

VAIDLUSTAMINE

Otsust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades vaide haldusakti andjale haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

Karina Laasik
juhtivspetsialist
veeosakond